

«No he conegut mai què és estar sense feina»

TEATRE-ENTREVISTA. Aprofitant que Josep Maria Pou va venir a Manresa, vam tenir el plaer de conversar amb ell sobre el seu darrer projecte, *Prendre partit*. Amb ell, vam parlar de la cultura, del teatre i de la seva trajectòria professional.

Ha tornat al Kursaal, però, aquest cop, per presentar i dirigir el seu darrer projecte *Prendre partit*. Com és tornar al Kursaal?

Tornar al Kursaal sempre és boníssim i és motiu de felicitat, tant per mi, com per tots els actors. El Kursaal i Manresa és un punt de referència. Saps que quan estrenes un espectacle a Barcelona i després penses en la vida que tindrà l'espectacle penses en uns llocs fonamentals en què saps que hi ha un bon públic, on saps que hi ha un públic que gaudirà de l'espectacle. Aquests llocs són molt pocs: Manresa, Girona...

Fent un repàs a la seva trajectòria professional, és Josep Maria Pou un dels grans actors i directors catalans. Es pensava quan va començar, arribar tan lluny?

No sé si he arribat lluny o no. Jo només sé que he arribat perquè he anat complint anys i complint anys i ara, a aquestes alçades de la meua vida, ja començo a pensar que porto gairebé 50 anys fent d'actor i treballant en el teatre com a professional. I m'adono que fa 50 anys que treballo sense parar. En aquests moments sí que m'adono que, i miro enrere, que porto molts anys treballant, que han passat sense adonar-me'n! I és que he tingut una sort immensa d'estar sempre treballant. Jo no he conegut mai què és estar sense feina. A part de treballar, sempre he treballat amb coses que m'agradaven, i molt! Però també tinc sort que mai he hagut de fer una funció, una pel·lícula, un programa de televisió que no m'agradés. Sempre m'ha agradat tot el que m'han ofert i n'estic molt orgullós! Això vol dir que em passa el temps volant i que he gaudit i gaudeixo com un nen mentre ho he fet. Però no tinc consciència d'haver arribat lluny. Mai m'he proposat res, mai he tingut cap meta, excepte una, voler ser periodista. Quan als 16 anys em vaig plantejar què volia ser, jo volia ser periodista. Volia ser periodista de ràdio. A mi la ràdio és un mitjà que em tornava i em torna boig. I jo volia ser un periodista de ràdio i tenir programes la ràdio. I la veritat és que jo vaig començar a treballar a la ràdio col·laborant amb emissores, i hi va haver un moment que vaig tenir la idea que jo volia ser el millor de la ràdio. Volia ser el que millor parlés. En aquella època, es demanava que la gent de ràdio tingués una veu fantàstica, una dicció fantàstica, una pronúncia fantàstica... Com és natural i és fonamental. Però eren característiques que jo tenia de natural, tot i això, per perfeccionar-ho em vaig matricular a l'Escola d'Art Dramàtic de Madrid, fent les assignatures de veu, vocalització i dicció em van servir per millorar aquell mecanisme que jo ja tenia. Amb tanta mala sort, o bona sort, és a dir, em vaig matricular pensant que l'ensenyança que aprendria allà em serviria per ser un bon periodista, per ser el millor. Però allà, vaig començar a fer pràctiques d'actor amb tots els altres companys, que sí, que s'hi volien dedicar, i en allà jo mateix vaig tenir una sorpresa enorme quan companys i professors em deien que tenia moltes qualitats per ser actor. I em vaig deixar portar per això, i vaig anar abandonant la ràdio, però la ràdio va ser una primera vocació i segueix sent per mi una vocació molt important.

Ha fet teatre, cinema i televisió. Després de moltes entrevistes, a molts actors, una de les conclusions que he arribat és que no es pot arribar a ser un bon actor sense haver fet teatre. Quina opinió en té al respecte?

Per descomptat! Fonamental! Amb això no vol dir que s'ha de posar el cinema i la televisió en un segon lloc, tot té la seva importància. Però el terreny natural d'un actor és l'escenari. Quan vaig decidir que sí, que seria actor, jo només pensava en un escenari. Jo mai vaig pensar que seria actor per fer televisió. Per mi, ser actor volia i vol dir fer teatre. Sortir a l'escenari i estar en

contacte amb el públic.

A mi també m'agrada molt fer cinema. Moltíssim. I posar-me davant d'una càmera. Però són tècniques de feina diferents. L'avantatge del teatre principal és que això tan tòpic: el contacte directe amb el públic, l'única respiració amb el públic en el moment de la creació és un altre món. El cinema i la televisió no ho tindrà mai. En el teatre, els actors i el públic estan respirant en el mateix moment, compartint un mateix espai. Es troben. És una trobada i comparteixen emocions. I això és fonamental quan passa per les emocions de l'espectador, que et fa plorar, que et posa els pèls de punta, que et fa riure... Per mi, això és el fonamental.

També hi ha una altra cosa que he anat descobrint amb el temps, i és que el teatre és l'únic dels tres mitjans on l'actor es pot considerar, de veritat, responsable total del seu treball. Es pot sentir creador total i absolut perquè tot el que jo faci i tot el talent que jo hi posi el rebrà directament el públic. Sense intermediaris. En canvi, el cinema i la televisió, no. En la televisió i el cinema, jo no em considero responsable absolut del que els arriba al públic; però, en canvi, em faig absolutament responsable de quan em veu actuar en un teatre. I aquesta és, per mi, la diferència més gran i és per això també que, per a un actor, fer teatre és tan gratificant.

Foto: www.josepmariapou.com

Josep, és innegable que vostè té una llarga trajectòria i aprofito per dir-li moltes gràcies i que és una il·lusió enorme per mi entrevistar-lo, quins criteris valora a l'hora de triar un projecte?

Amb un criteri de qualitat, en primer lloc. És a dir, per mi, el fonamental és no fer perdre el temps al públic, no fer funcions que no interessin al públic. Vull dir, per mi, el fet de tenir la capacitat de convocar un determinat nombre de persones perquè vinguin, s'asseguin i perquè posin la seva vida durant dues hores a la nostra disposició perquè nosaltres els la omplim amb històries... Quan el públic fa aquest exercici tan gran de generositat, com és aquest, jo no puc permetre fer-los-hi perdre i malbaratar aquestes dues hores. Jo els he d'explicar històries que els omplim, que facin que passades aquestes dues hores i surtin del teatre hagin crescut com a persones, siguin millors que quan van entrar, que aquella funció que han vist els hagi transformat i els despertat unes preguntes i inquietuds determinades, els hagi posat la carn de gallina i els hagi fet viatjar... En qualsevol cas, jo trio les funcions amb aquest criteri. Que les funcions serveixin al públic, que és el meu únic compromís. M'agrada aconseguir que quan el públic surt d'un espectacle li hagi passat alguna cosa, surti una mica transformat, encara que només sigui havent plorat, havent-se-li posat la carn de gallina, havent-se quedat amb tres o quatre preguntes a les quals anirà buscant resposta durant la setmana... Que commogui el públic!

És cert també que totes les obres que tria tenen una trama densa, i perdó, i amb un caire britànic... Què li porta a dirigir aquest estil d'obres de teatre?

S'ha publicat molt sobre això, però tampoc és cert del tot. La veritat és que sí s'ha dit segurament també és perquè és l'estil d'obres que més he dirigit, però no perquè hi tingui una admiració especial. Tot i això, també t'he de dir que sí que és veritat que Anglaterra és el país que millor segueix la tradició dels autors, que millors autors de teatre té de sempre perquè mantenen a l'autor com a element fonamental i principal de la funció. I sí que és veritat que hi ha textos i històries dels autors de teatre anglesos que m'arriben més especialment. Però no hi ha una voluntat especial. Quan jo trobi una funció que tingui la mateixa categoria i que expliqui el mateix i que em commogui igual que les dels grans autors anglesos o americans la faré!

I ara torna al Kursaal per presentar *Prendre partit*... Parli'ns de l'obra.

Primer perquè és una funció que està construïda d'una manera molt teatral. És una funció en què l'autor domina molt bé la *carpinteria teatral*. És a dir, és un tipus de funció que ens agrada molt a la gent que ens agrada el teatre. Està molt ben construïda, molt ben portada i molt ben lligada. Però això no seria res si no tingués una història molt potent; i la història que explica *Prendre partit* té molt a veure, em va semblar, amb el moment actual. I aquesta funció planteja un problema molt actual en la nostra societat i és el compromís de l'artista amb els polítics i la política. És a dir, de com els polítics, la política i el govern volen instrumentalitzar a favor seu l'art i la cultura per fer-lo

servir de propaganda seva i com determinats artistes saben resistir-s'hi o s'hi entreguen totalment... I aquestes relacions entre l'art i la política o l'art i la cultura, en un moment com aquest, on tenim uns governs als quals no els importa la cultura i que l'han desaprofitat i que han deixat perdre aquest teixit cultural fantàstic que teníem que ara, s'ha anat perdent de manera miserable. Amb tot això, em va semblar que era el moment ideal per explicar com hi ha artistes que saben manegar-se al poder perquè no li falti mai al públic, vulgui o no vulgui el govern, un bon concert, un bon llibre o una bona peça de teatre. I, en qualsevol cas, *Prendre partit* és un homenatge a la cultura, el fet de ser culte i de saber apreciar la cultura.

I, en el cas de *Prendre partit*, vostè mateix n'és el director i també un dels actors. Com compagina la doble vessant professional?

És un fet que et dona els anys. I els anys m'han ensenyat que només ho puc compaginar amb una bona capacitat de treball. Vull dir, ser actor i director al mateix temps d'un espectacle significa fer dues feines, és doble càrrega, doble responsabilitat... I vol dir que has de tenir la capacitat suficient per aprendre't el teu text d'actor, crear el teu personatge, incorporar-te amb la resta d'actors... I, al mateix temps, tenir la capacitat de veure-ho des de fora i ocupar-te no només del teu treball, sinó també de l'espectacle en general. I tot això només es fa amb una bona organització que, vulguis o no vulguis, només t'ho aporta l'experiència.